

Asia: Ranuan kunnan tuulivoimaohjelma, luonnos

Ranuan kunta
kirjaamo@ranua.fi

Lausunto

1 Johdanto

Ranuan kunnanhallitus on päättänyt käynnistää kunnan alueelle tuulivoimaohjelman laatimisen. Tuulivoimaohjelman tavoitteiksi asetettiin luoda yhteinen päämäärä Ranuan kunnan tuulivoimarakentamisesta pitkällä aikavälillä. Keskeiseksi tavoitteeksi asetettiin se, että tuulivoimaohjelmassa esitetään selkeät kriteerit Ranualle sijoittuvien tuulivoimapuistojen rakentamisen ohjaamiseen. Kesällä 2024 Ranuan kunnan alueella oli vireillä kaikkiaan kahdeksan tuulivoimahanketta.

Luonnonvarakeskus kiittää mahdollisuudesta lausua ohjelmasta ja lausuu seuraavaa.

2 Lausunto

Linnusto

Ranuan kunnan alueella esiintyy useita maakotkia ja kalasääksireviirejä. Voimaloiden sijoittamista maakotkareviireille tulisi välttää. Jos tämä kuitenkin on tarpeellista, tulisi huomioida seuraavia seikkoja. Voimaloiden sijoittaminen maakotkareviireille tulee olla erityisen tarkkaan harkittua varovaisuusperiaate huomioiden. Vaikutusarviot ja populaatiomallinnus osoittavat, että maakotka on erityisen riskialtis laji tuulimyllytörmäyksille ja lajiin voi kohdistua merkittäviä vaikutuksia sekä yksittäisillä reviireillä että maakuntatasolla. Vastaavan laista varovaisuusperiaatetta olisi hyvä harjoittaa myös kalasääksireviirien suhteen.

Populaatiomallista saadaan kriittiset raja-arvot lisäkuolleisuudelle, milloin maakotkakanta kääntyy laskuun selvitysalueella tai reviirin suotuisa suojelutaso vaarantuu (Viite). Pohjois-Pohjanmaan liiton teettämän maakotkan populaatiomallinnuksen mukaan Pohjois-Pohjanmaan suuruisella maakotkakannan koolla saisi tuulivoimaloihin törmätä keskimäärin noin 7 kotkaa ilman, että kanta kääntyy laskuun ja yksittäisellä reviirillä törmäyksiä saisi tapahtua keskimäärin yksi 13 vuoden aikana, jotta reviirin poikastuotto ei laskisi merkittävästi. Tyypillisen tuulivoimahankkeen elinkaaren aikana, noin 30 vuotta, törmäyksiä saisi tapahtua noin 2, jotta kannan suotuisan suojelun taso ei vaarannu.

Selvityksen mukaan Suomessa yleisesti käytetty ja Ranuan kunnan tuulivoimaohjelman luonnosaineistossa esitetty 2 km:n suojapuskuri maakotkan pesien ympärillä ei lähtökohtaisesti ole riittävä puskurivyöhyke maakunnallisesti merkittävien tuulivoima-alueiden ja tulevaisuuden erittäin suurten, (kokonaiskorkeus 300 m), voimaloiden hankkeissa. Mallinnusten tuloksena suurilla voimaloilla ja määrillä, yksittäisille reviireille tarvittavan suojavyöhykkeen laajuudeksi muodostuisi noin 2,5 - 6 km riippuen voimalapaikkojen määrästä ja sijoittumisesta reviirille. Laji on myös erittäin herkkä reviirien lähelle rakentuvan

tieverkon kautta aiheutuvalle häirinnälle. Ranuan kunnan maakotkakannan tiheys vastaa Pohjois-Pohjanmaan alueen vastaavaa kannan tiheyttä, joten suositusten voidaan katsoa olevan sopivia myös Ranuan kunnan alueelle.

Ranuan kunnan alueella on myös lukuisia linnustonsuojelualueita ja Natura 2000 alueita. Tuulivoimapuistojen sijoittelussa tulee huomioida asianmukaiset varoalueet etäisyyksissä näihin linnustollisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaisiin alueisiin. Lisäksi eri hankkeiden yhteisvaikutukset tulee myös huomioida arvioitaessa yksittäisen hankkeen luontovaikutuksia. Useiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset voivat olla yksittäisiä hankkeita suurempia.

Poronhoito

Ranuan kunnan tuulivoimaohjelman luonnosaineistossa on esitelty saatavilla olevan tutkimus- ja kokemusperäisen tiedon perusteella tuulivoimarakentamisen mahdollisia tai todennäköisiä vaikutuksia poronhoitoon (luku 9.5.3.). Tuulivoimaohjelmassa linjauksissa edellytetään, että tuulivoimahakkeiden suunnittelussa on huomioitava vaikutukset poronhoidolle ja muille luontaiselinkeinoille. Samalla linjataan, että samaan paliskuntaan kohdistuvat yhteisvaikutukset tuulivoimarakentamisesta eivät saa olla kohtuuttomia. Tuulivoimalan rakennusluvan mahdollistavan kaavan laadinnan yhteydessä edellytetään myös tehtäväksi tarkkaa selvitystä poronhoitoon kohdistuvista vaikutuksista, ellei toisin ole sovittu paliskunnan, viranomaisten ja hanketoimijan välisissä keskusteluissa. Myös tuulivoimahankkeiden suunnittelun yhteydessä edellytetään tehtävän poronhoitoon ja luontaiselinkeinoihin kohdistuva vaikutusarviointi, jossa huomioidaan myös eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset saman paliskunnan alueella. Tuulivoimapuiston suunnittelussa edellytetään noudatettavan Paliskuntain yhdistyksen ja Tuulivoimayhdistyksen oppaan "Tuulivoimahankkeiden suunnittelu ja operointi poronhoitoalueella" mukaisia hyviä käytäntöjä tuulivoimahankkeissa, tai mahdollisesti uudempaa ja ajantasaista vastaavaa opasta.

LUKE katsoo, että Ranuan tuulivoimaohjelman luonnokseen on koottu saatavilla olevaa tietoa tuulivoimarakentamisen mahdollisista tai todennäköisistä vaikutuksista poronhoitoon riittävän monipuolisesti. Myös luonnokseen kirjatut linjaukset ja kriteerit ovat LUKEn näkemyksen mukaan poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten huomioimiseksi ja arvioimiseksi tarpeellisia ja välttämättömiä. Toisaalta LUKE katsoo, että luonnoksen tuulivoimarakentamista koskeissa kriteereissä ei ole riittävästi huomioitu sitä, miten ja millä kriteereillä poronhoidon huomioiminen voi rajoittaa tai ohjata tuulipuistojen ja -voimaloiden sijoittamista ja rakentamista. Poronhoidon osalta tuulipuistojen rakentamista ja sijoittamista koskeissa kriteereissä linjataan ainoastaan yleisesti, että samaan paliskuntaan kohdistuvat yhteisvaikutukset tuulivoimarakentamisesta eivät saa olla kohtuuttomia.

Ranuan tuulivoimaohjelmaan on kuitenkin esitetty monia muita ennalta rajoittavia ja ohjaavia kriteerejä tuulivoimarakentamiselle, jotka vaikuttavat mm. siihen mihin ja mille etäisyydelle eri kohteista tuulivoimaloita voidaan rakentaa. Nämä kriteerit koskevat mm. tuulivoimaloiden sijoittumista suhteessa asutukseen ja vapaa-ajanrakentamiseen, maisemaan ja kulttuuriarvoihin, luontoarvoihin, matkailuun ja virkistykseen sekä muihin huomioon otettaviin asioihin ja kohteisiin. LUKE katsoo, että myös poronhoidon osalta tuulivoimaloiden sijoittamista ja

4.11.2024

3718/00 04 05/2024

rakentamista koskevissa kriteereissä tulisi huomioida, täsmentää ja määritellä tarkemmin, millä tavalla tuulipuistoja ja -voimaloita voidaan sijoittaa suhteessa mm. erotusaitoihin tai muhin tärkeisiin aitoihin, porojen kuljetusreitteihin sekä erityisen tärkeisiin laidunalueisiin ja niiden välisiin porojen siirtymisreitteihin.

Viite

Pohjois-Pohjanmaan liitto 2022: Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla TUULI-hanke - Tuulivoimarakentamisen vaikutukset Pohjois-Pohjanmaan maakotkapopulaatioon. 31 sivua. <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2023/02/Tuulivoiman-vaikutukset-Pohjois-Pohjanmaan-maakotkapopulaatioon.pdf>

3 Lausunnon tiivistelmä

LUKE katsoo, että Ranuan tuulivoimaohjelman luonnoksessa esitetyt turvarajat suurten petolintujen reviiereillä etenkin maakotkan kohdalla ovat liian lyhyet, jotta petolintujen törmäykset tuulivoimaloihin voitaisiin estää. Käsitys perustuu Pohjois-Pohjanmaan liiton teettämiin mallinnuksiin maakotkan törmäysriikeistä. LUKE katsoo lisäksi, että tuulivoimaohjelman luonnokseen on koottu saatavilla olevaa tietoa tuulivoimarakentamisen mahdollisista tai todennäköisistä vaikutuksista poronhoitoon riittävän monipuolisesti. Myös luonnokseen kirjatut linjaukset ja kriteerit poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten huomioimiseksi ja arvioimiseksi ovat LUKEn näkemyksen mukaan tarpeellisia ja välttämättömiä. Toisaalta LUKE katsoo, että luonnoksen tuulivoimarakentamista koskevissa linjauksissa ei ole riittävästi huomioitu sitä, miten ja millä kriteereillä poronhoidon huomioiminen voi rajoittaa tai ohjata tuulipuistojen ja -voimaloiden sijoittamista ja rakentamista. Nämä rajoittavat tai ohjaavat kriteerit voivat koskea tuulipuistojen ja -voimaloiden sijoittamista suhteessa mm. erotusaitoihin tai muihin tärkeisiin aitoihin, porojen kuljetusreitteihin sekä erityisen tärkeisiin laidunalueisiin ja niiden välisiin porojen siirtymisreitteihin. LUKEn näkemyksen mukaan myös näitä edellä mainittuja kriteerejä tulisi huomioida, täsmentää ja määritellä tarkemmin poronhoidon osalta.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 04.11.2024 klo 12:45:11.

Lausunnon valmistelija(t):

Esa Huhta

Jouko Kumpula

Liitteet:

Tiedoksi: